

d'estrebades per totes dues parts: prepotència del senyor de vegades, altres cops renitència creixent del sotmès —cruces de temps o pretextos dilatoris entrant en joc—; i el remença, ric o miserios, allegava més i més que l'hi forçaven amb argücies o pressions violatòries: la «firma d'espòli forçada» es tornà terme legal fixat, fins que abolí (en teoria, o de fet i tot) els mals usos la «sentència» de Guadalupe, i molt més encara la trista lluita armada: sigui com vulgui ho constaten ja, concedint al rei Ferran l'honorífica palma, els juriconsults dels segles immediats següents, quan encara devia haver-hi senyors relapses.⁵

Passat el malson de la guerra social, resta *espòli* com a nom de l'aportació esposalícia, i en formes on s'extrema el vulgarisme: *espòlit* a Menorca en escrits de 1653, etc. (Hernández Sanz, *Arch. de Alayor*) i a Eivissa (pl. «contratos matrimoniales», PzCabr.), «*espòlits* --- es el nombre que se da a las capitulaciones que pactan los contrayentes antes de contraer su matrimonio --- contratos unidos a la ley de sucesión familiar», Castelló (*Ibiza y Form.*, 113); però igualment en els Pirineus: Ager «Capítols matrimoniales: *escreix*, aquí 'n diuen l'espòlit, que consisteix en la terça part de la dot aportada», Porcioles (*F. de la V. d'Ager*, p. 13); *espòlits*=*esposalícis* lleigeixo en una escriptura de 1566 de la Vall d'Assua (Caregue, 1958).

En conclusió el mot no té res a veure amb la família de *SPOLIARE*; ni amb el crudíssim i rar llatínisme *espòlis* 'despulls', amb el qual el confongueren *AlcM* i algun altre text recent.

1 Notem que en el llatí parlat tota E i tota O davant NS esdevenien tancades, car de fet en -NS- la -N- s'evafat tot prolongant la vocal precedent. Però en boca de la gent d'església i de dret es devia sentir molt, sobretot en avançar l'Edat Mitjana, la pronúncia *spònsus*, *sponsa*, amb la *n* restituïda i la vocal oberta (que era la de la resta de les formes del verb *spondere*), i aquesta pronúncia devia repercutir en la llengua més popular. —2 «Puys proceyrà a ffer les *esposayles* y complir lo matrimoni», cita de Joan Segura, *Cost. de Cat.*, J. Fl., 1885, 125. —3 «Jo també hi vindré, si 'm convidas, solament per dur-te jo mateix la joia d'*esposalles*», Genís Aguilar (*La Reineta*, 10). —4 E. de Hinojosa, *El Rég. Señ. en Cat.*, p. 241. —5 «Intestia, de qua habetur in usatico de intestia, abiit in dissuetudinem, una cum exorquia, cucucia, arcia, firma *sponsalitorum coacta*, et redimentia personalis --- per sententiam arbitralem latam per Regem Ferdinandum --- aprilis 1486», porta per exemple el llibre de Solsona, fº 76-7.

Espotiat, *espotonar-se*, *espedellat*, resulten d'encreuaments de *pota* i afins amb derivats de *PEDEM* (*PEU*), tals com *espeuar-se*, *espeuetar-se*; *espotiar* (*Olot*, *AlcM*) no és essencialment diferent d'*espotioiar* si bé poc modificat, més que fonèticament, tan en la forma com en el sentit, per *espotiir*, *-litrir* (*POTINA/potiner*).

+*Espotraments*, segons JRuyra (gloss. de *La Parada*)

testifica, com també se sap d'altres bandes, que és la pronúncia vulgar del mot, que ell solia escriure *espotraments* (grafia infundada) i que en realitat és *espotraments* (*Dfa.*), derivat de (*despotrar-se* (*POTRAR*); la *t* es deu a contaminació vulgar per obra dels següents: *espotranat*, *espotrar*, *espotrassar*, *-assat* (*MVayreda*, *Carlinada*, VIII, p. 132; etc.), *espotronarse*, *V. DCEC* (*POTRA*, en especial nota 5, i *DECH*).

Espotzim, *V. empotzim*

Esprá, val., per *vesprada* (*VESPRE*); +*esprà*, *mar d'esprà* «trossos de mar fonda amb espongetes i conquilles, i de sòl poc tou» (*St. Pol de Mar*, 1925) (*espià*, *BDC* XIV, 26, és err. tip.), *V. crespell* (*CRESP*) *Espre*, mala lectura de *e sèpre*=*e sempre* *Esprémer*, *espremir*, *esprényer*, *V. prémer* *Esprimatxat* (amb frase sense sentit atribuïda a Coromines, *AlcM*), *V. prim* *Espriu*, *V. aspriu* (*ASPRIE*) *Espront*, hapax suspecte, amb explicació poc versemblant (*AlcM*) *Esprovació*, *esprovar*, *V. provar* *Espuar*, *V. puà* *Espuata*, *V. espeuatar* (*PEU*) *Espuçada*, *espuçar*, *V. puça* *Espuetat*, *V. espeuatar* (*PEU*) *Espulgar*, *V. puça* *Espullabelitres*, *V. despullar* i *belitres* *Espulsim*, *V. empotzim* *Espuma*, *espumar*, *espumós*, *V. escuma* *Espuntada*, *espuntador*, *espuntar* *Espuntegar*, encreuament d'*ensopegar* amb *punta* o *espetugar* *Espuntó*, *V. DCEC* (*ESPONTÓN*) *Espunya*, *V. esponja* *Espunyar*, *V. puny* *Espunyidella*, *espunyidura*, *espunyir*, *V. punyir* *Espunyola*, *V. esponja*

ESPURI, pres del ll. *spūrius* 'bord, il·legítim'. □
1.ª doc.: Belv. 1803.

ESPURJALEGO, men., sembla provinent d'alguna forma dialectal italiana, variant de l'it. popular antiq. *spulcialetti*, usat per Buonarroti il gióvane (*La Fiera*, S. XVII), precisament amb el mateix significat («persona dappoco») —compost de *spulciare* 'espuçar, llevar les puces' i *letti* 'llits'— possiblement amb influència d'altres mots jocosos italians: it. ant. *spizzeca* «bagatella» (*It. Dial.* XVIII, 127, n. 2) (derivat de *pizzico* 'pessic', 'grapadet', *pizzicare* 'pessigar'), *pulcesceca* «pizzicotto» ('grapadet', 'cop sec') pròpiament 'puça seca', usat per Galileu, *spuzzetto*, -a, «persona fumoseta» (Magalotti, etc.); no oblidem que, en els dialectes italians del nord, *pulce* 'puça' és *pulge* i per tant *pulzare* = *spulciare*; l'encreuament pogué ser amb *lecco* (de *leccare* 'llepar'), que s'ha usat amb el sentit de «cosa ghiotta, leccornia», 'esquitx' i nom de diversos jocs infantils en diferents fonts dels Ss. xv-xvii i en parlars del centre d'Itàlia (APrati): segurament vulgarisme portuari menorquí italianitzant.

Espurlent, *V. espurna*

ESPURNA, 'guspira', antigament també *purna*, que s'usa encara a València, mot quasi només català, car solament continua pels Pirineus, en les altes valls gascones i aragoneses; origen incert; passa per ser pro-